

❧ OVIDIUS FAUST ❧

Príbehy zo starej Bratislavy

*Zo starých zápisníc
to najlepšie vybral,
upravil a prerozprával
Ivan Szabó.*

Príbehy zo starej Bratislavy

Ovidius Faust

Príbehy zo starej Bratislavy

Zo starých zápisníc to najlepšie
vybral, upravil a prerozprával Ivan Szabó.

Selected, edited and retold from the old records
of Ovidius Faust by © Ivan Szabó
Photography © Perfekt's archive
Design © Veronika Sabovčíková
Slovak edition © Perfekt 2017

Príbehy zo starej Bratislavy

Zo starých zápisníc to najlepšie vybral,
upravil a prerozprával: Ivan Szabó
Lektor textu: Ivan Mrva
Fotografie: archív vydavateľstva Perfekt
Grafická úprava: Veronika Sabovčíková, DTP Perfekt
Jazykové redaktorky: Alexandra Cighardová a Katarína Zitová

Vydal Perfekt, a. s., Cukrová 14, 811 08 Bratislava, ako svoju 761. publikáciu.
Rok vydania 2017
Prvé vydanie
Tlač: KASICO, a. s., www.kasico.sk

Knihu si môžete objednať vo vydavateľstve PERFEKT, Cukrová 14, 811 08 Bratislava,
e-mail: odbyt@perfekt.sk alebo kúpiť v kníhkupectve Vojtecha Zamarovského, Karpatská 7,
811 05 Bratislava 1, alebo na www.perfekt.sk s 30 % zľavou.
Elektronickú verziu tejto knihy si môžete kúpiť na www.martinus.sk a www.dibuk.sk.

ISBN: 978-80-8046-783-8

www.perfekt.sk

Ovidius Faust 1896 – 1972

V roku 2016 uplynulo 120 rokov od narodenia Dr. Ovidia Fausta. Pri tejto príležitosti vydavateľstvo Perfekt vydáva jeho stále osviežujúce a nadčasové dielo „Zo starých zápisníc mesta Bratislavy“. Najpútavejšie časti z neho vybral, prerozprával a doplnil Ivan Szabó.

Ovidius Faust patrí k najvýraznejším osobnostiam nášho hlavného mesta minulého storočia. Narodil sa 1. októbra 1896 v Edelstali, dedinke ležiacej v rakúskom Burgenlande, kam sa jeho matka vybrala k známym, ale predčasný príchod prvorodeného syna na svet ju na návšteve prekvapil. Faustovo rodisko vtedy nieslo pomaďarčený názov Nemesvölgy a bolo súčasťou Uhorska. Pokrstili ho hneď tromi menami – Gabriel Ján Ovidius, no už v školskom veku dal prednosť latinskému krstnému menu. Otec, pôvodcom z Čiech, živiaci sa ako fotograf, zomrel na zápal mozgových blán iba rok po Ovidiovom narodení. Matka – rakúska Nemka, tak na výchovu syna zostala dlho sama. Vyrastal na Vydrici, dnes už takmer zaniknutej bratislavskej štvrti ležiacej medzi hradným kopcom a Dunajom. Na začiatku 20. storočia tu však pulzoval čulý život a v jej multietnickom prostredí k materskej nemčine pridal aj dobrú znalosť slovenčiny a maďarčiny. Základy vzdelania získal na nemeckej ľudovej škole, od roku 1907 navštevoval vyššie katolícke gymnázium. Škola sa v nasledujúcom roku nastahovala do novej modernej budovy na Grösslinggovej ulici, kde žiakom bol k dispozícii aj malý plavecký bazén. Škola s takmer tristoročnou

tradíciou mala vynikajúcu úroveň. Dôraz sa kládol na výučbu klasických jazykov, dejepisu a prírodných vied. Ovidius tu získal výbornú znalosť latinčiny aj gréčtiny a vo vyšších ročníkoch si ako nepovinný predmet volil maľbu, čo naznačuje študentove umelecké sklony. V prvých ročníkoch patril medzi priemerných žiakov, no od šiestej gymnaziálnej triedy si prospech výrazne polepšil a v roku 1915 ako jediný z celej triedy maturoval s vyznamenaním. Po zložení skúšky dospelosti väčšina jeho spolužiakov nastúpila do armády, no Fausta pre vážnu očnú chorobu odvodová komisia odmietla. V mladíkovi driemalo veľké vlastenecké nadšenie a niekoľkokrát sa dobrovoľne hlásil do služby v armáde. Odvodová komisia napokon horlivého vlastenca prijala, keďže sa na frontové nasadenie nehodil, skončil v archíve generálneho štábu, kde mal vykonávať pomocné práce. Služba v rakúsko-uhorskom vojsku v období svetovej vojny si vyžiadala vyše milión životov, no pre Ovidia Fausta bola výhodou. Vojenský lekári špecializovaní na očné choroby mu odstránili neudh, ktorý by ho postupne zbavil zraku. Počas vojenskej služby aj po jej skončení študoval historické vedy na Viedenskej univerzite, kde získal titul doktora filozofie. Absolvoval dva semestre práva na Alžbetínskej univerzite v Bratislave a kurz archívnictva v Budapešti. Dokonale pripravený na prácu s historickými prameňmi a muzeálnym materiálom vstúpil do mestských služieb. Spočiatku pracoval v archíve mesta Bratislavy a v mestskej knižnici, kde sa nachádzalo viac ako 64-tisíc zväzkov a pod jeho vedením bola sprístupnená verejnosti. Zároveň viedol podrobné záznamy o udalostiach v Bratislave po roku 1918. Ako prameň pre dejiny nášho mesta sú dodnes využívané historikmi aj publicistami. Magistrát k archívu a knižnici priradil aj Mestské múzeum, čím utvoril strešnú organizáciu Vedecké ústavy Bratislavy a Ovidius Faust sa stal jej prednostom. V tejto funkcii systematicky budoval a pre bádateľov sprístupňoval fondy všetkých inštitúcií. Sám ich využíval pri príprave prednášok, pri písaní novinových článkov, odborných štúdií a kníh o udalostiach a živote v Bratislave v minulosti a jej bohatých umeleckých pamiatkach. V medzivojnovom období redigoval, zostavoval a vydával ročenku Vedeckých ústavov mesta Bratislavy a do každého čísla aj prispieval. Ako vlastivedný publicista debutoval už roku

1920, keď pod názvom Bratislava a okolie vydal prvého slovenského sprievodcu s mnohými cennými informáciami o minulosti mesta a jeho pamiatkach. Spolupracoval na zostavení Zlatej knihy Bratislavy, ktorá vyšla pri desiatom výročí existencie Československa roku 1928. Nasledovala Bratislava - umelecké a historické pamiatky. Čitateľsky azda najúspešnejšie Faustovo dielo bolo „Zo starých zápisníc mesta Bratislavy“ (1933). Pri jeho písaní sa opieral najmä o vlastné výskumy v mestskom archíve. Už o rok vyšli z jeho dielne Československé udalosti rokov 1848 - 49 v zrkadle bratislavskej tlače (1934). 1. mája 1935 Dr. Ovidia Fausta mestská rada vymenovala za magistrátneho radcu a prednostu kultúrnej skupiny. Ani vyššia politická funkcia v rámci bratislavskej samosprávy ho nevyradila z publikačnej činnosti. V roku 1937 vyšli Dejiny slobodomurárskej lóže v Bratislave a zakrátko aj Veľký židovský proces v Bratislave roku 1768 (1938). V období Slovenskej republiky (1939 - 1945) sa Bratislava stala hlavným mestom mladého štátu a činnosť vedeckých ústavov sa rozšírila. Dr. Faust ako uznávaný odborník stál pri vzniku našej prvej národnej vedeckej inštitúcie Slovenskej akadémie vied a umení roku 1942. Posledná kniha venovaná mestu, ktorému odovzdal všetky schopnosti, uzrela svetlo sveta v kritickom roku 1944. Bolo to dielo Bratislava - hlavné mesto Slovenska. Tak ako mnoho iných bratislavských Nemcov o necelý rok aj Fausta postihla nemilosrdná etnická čistka. Po matke sa vždy hlásil k nemeckej národnosti, a to sa mu stalo osudným. Ocitol sa v zbernom tábore v Petržalke a pred vyvezením do Rakúska ho zachránili intervencie vplyvných priateľov a slovenská manželka. Po prepustení z koncentráku našiel byt už obsadený a čiastočne vyrabovaný, zmizla i jeho vzácna knižnica. Takmer päť rokov vykonával pomocné práce až ho napokon roku 1950 prijalo Západoslovenské múzeum v Trnave, kde pôsobil do roku 1970, neskôr už ako vedúci historického oddelenia. Zostal však bývať v Bratislave, kde pre neho nebolo miesto. Vo vysokom veku takmer denne dochádzal vlakom na trnavské pracovisko. PhDr. Ovidius Faust zomrel v Bratislave v apríli 1972.

Gotický obraz z XV. storočia v kaplnke na Hlbokej ceste

Dvojnásobná vražda na vršku pri Kalvárii

Prešporok nepatril k mestám, kde sa stávali vraždy každý deň. Skôr to bolo mesto mierumilovných občanov. Nečudo, že ak sa však nejaká krutá udalosť stala, pohýbalo to svedomím i zvedavosťou všetkých Prešporčanov. Veľké vzrušenie v meste vyvolala zvesť, že 18. marca 1758 sa odohrala v kostolíku na Kalvárii hrozná udalosť. Neznámi páchatelia tam zavraždili dvoch pustovníkov, ktorí v kostolíku už roky viedli bohabojný život plný modlitieb a odriekania sa svetských radostí. Obeťami zločinu sa stali fráter Blasius a fráter Hieronymus. Nikomu ani na um nezišlo, že v meste sa pohybujú aj také živly domnievajúce sa, že frátri v kostole ukrývajú nejaké bohatstvo, že z milodarov, ktoré občas dostanú od veriacich, si nahonobili veľký majetok. A predsa myšlienka na ich olúpenie dozrievala v kohosi mysli. Nevedno, kto to bol, kto priniesol mestskému kapitánovi Jozefovi de Fináty správu, že v kostolíku na Kalvárii ležia na podlahe dvaja frátri. Kapitán tam okamžite vyslal dvoch mestských mušketierov, ako aj komisiu, v ktorej bol mestský fyzikus Dr. Justas Joannes Torkoš a mestský chirurg Karol Schwarz. Celej komisii sa pred očami v kostolíku zjavil hrozný obraz dvoch v krvi sa kúpajúcich ľudí. Ukázalo sa, že fráter Blasius, ležiaci pri studni kaplnky, bol už mŕtvy, no fráter Hieronymus ešte, hoci ťažko, dýchal. Toho naložili na voz, ktorý ako len najrýchlejší mohol, zaviezol ťažko zraneného do nemocnice Milosrd-

ných bratov. Na druhý deň však skonol. Kapitánovi však stačil prezradiť, čo sa v noc vraždy stalo. Keď večer, ako zvyčajne, skončili modlitby, pobrali sa na odpočinok. Frátra Hieronymusa pred polnocou prebral zo spánku akýsi hluk. Zdalo sa mu, akoby niekto nad jeho hlavou lámal stropové trámy. Ešte sa ani na sto percent neprebral, keď spozoroval muža so sekerou, ktorý sa na neho vrhol. Medzitým vtrhli dovnútra aj ďalšie postavy. Jeden neznámy napadol frátra Blasiusa a rozťal mu hlavu krivým mečom. Ranený Blasius sa ešte pár metrov vliekol po podlahe, no potom bezvládne klesol na zem. Viac sa už neprebral. Viac sa už mestský kapitán de Fináty od umierajúceho frátra Hieronymusa nedozvedel. Aj on odletel na krídlach smrti. Mestský kapitán prikázal garde, hájnikom a horárom pátrať v okolitých lesoch, či nenájdu nejakých podozrivých ľudí. Hľadanie sa skončilo úspechom, pretože pátrajúci zbadali na lesnej čistinke neďaleko Lamača skupinku cigánov vo chvíli, keď sa chystali zakopať do zeme viac kusov kostolných predmetov, kríž so strieborným Kristom a strieborné peniaze. Bolo zrejmé, že ide o korisť z lúpeže. Cigánov zatkli a zaviedli na radnicu, kde ich kapitán vypočúval. Z vypočúvania sa zachoval záznam v tomto znení: Juraj Oláh, cigán zo Stupavy, 21-ročný, sa priznal, že dvaja pustovníci z opusteného kostolíka na vŕšku pri Kalvárii boli nimi zavraždení. Vypovedal nasledujúce: Pred ôsmimi dňami odišiel zo Stupavy a v okolí opusteného kostolíka sa stretol so štyrmi cigánmi. Dvaja z nich sa menovali Burian a Fertya, mená dvoch ďalších nepoznal. O vražde vedeli aj tri ženy. Jedna sa menovala Johanna, druhá bola jeho žena a meno tretej nevedel. Pred štyrmi dňami išiel vyšetovaný Juraj Oláh so svojimi druhmi do mesta, kde spoločne v pivovare pred Michalskou bránou vypili veľa pív. Vtedy Fertya povedal, že vie o mieste, kde sa možno ľahko dostať k zlatu, lebo pustovníci na Kalvárii majú zlata hromadu. Potom Oláhovi povedal, že má úmysel pustovníkov zabiť. Bola hodina pred polnocou, keď sa celá skupina podgurážených pivom vybrala ku kostolíku. Fertya, Burian a ešte jeden cigán sa vyštverali na strechu a odtiaľ sa dostali dovnútra, kde spali frátri. Oláh a ešte jeden, ktorí zostali pred kostolíkom, začuli z vnútra hrozný krik. Krik bol taký hrozný, že Oláh kričal na Fertyu a Buriana, aby pustovníkov nechali tak. Tí však na varovanie nič nedali.

Oláh s kamarátom dostali strach a utekali do tábora, kde ich čakali ženy. Fertya a kumpáni sa po polnoci vrátili do tábora tiež a rozprávali, ako pustovníkov zavraždili, a cynicky rozprávali o podrobnostiach vraždy. Potom vybalili ulúpené predmety: jeden medený krucifix so strieborným Kristom, strieborný obraz Panny Márie, jeden meč, pätnásť kusov zlatých a cínovú lampu. Všetky predmety zostali v rukách Buriana a Fertyu, Oláh si z lupu nič nezobral. Po vražde sa banda vybrala do Záhorskej Bystrice, kde si znova postavili tábor. Boli presvedčení, že ich nikto nevypátra, pretože obeť boli mŕtve. „Ale ruka spravodlivosti ich zasiahla, lebo boli polapení v blumenauskom (lamačskom) lese,“ stojí v zápisnici. Z výpovedí bolo zrejmé, že Juraj Oláh a ešte ďalší cigán Ján Fanti sa na vražde nezúčastnili, lebo do kostolíka sa vlámali ostatní traja: Ladislav Fertya, Burian a Jozef Konkoš. Hlavou lúpežníckej bandy bol Fertya, ostatní mali menej ako dvadsať rokov a vodca ich prinútil vyhrázaním sa, hrozbami a prisahaním so zdvihnutými rukami, že o vražde nikomu nič neprezradia. Stalo sa, že Buriana a Konkoša zlapali, no hlavný strojca lúpežnej vraždy Fertya sa do rúk spravodlivosti nedostal. Dvaja ďalší obžalovaní (Burian a Konkoš) sa vo výpovediach plietli, často si protirečili, tak sa súd rozhodol, že budú podrobení tortúre (mučeniu). Buriana a Konkoša nečakalo nič inšie ako ortieľ smrti. Oláh a Fanti dostali dlhoročné väzenie. Rozsudky padli 5. mája 1758. Odsúdeným na smrť najskôr na Hlavnom námestí rozpálenými kliešťami trhali zaživa mäso, potom ich hnali na popravisco (tam, kde sa zbieha Krížna a Vajnorská ulica), kde ich majster kat Juraj Schattenbocher pred zhromaždenými zvedavcami najprv lámal v kolese. Potom ich mŕtvolu vytiahli na šibenicu, kde ich nechali visieť na výstrahu tri dni. Pozostatky popravených zakopali pod šibenicu. Na mieste ukrutnej vraždy postavili obyvatelia Prešporka kríž, no kostolík aj následkom hroznej udalosti, ktorá sa v ňom stala, pustol a pustol... „Našli sa poverčiví ľudia, ktorí tvrdili, že večer tam možno spatriť mihajúce sa svetielka, ba kto sa odváži bližšie, aj ohnivých mužov uvidí, ktorých považovali za bludné duše vrahov nábožných pustovníkov, nachodiacich pre svoj hrozný skutok pokoja v zemi,“ napísal Ovidius Faust. Len nevedno, či tam je aj duša hlavného vinníka Ladislava Fertyu, ktorý unikol rukám kata.

Príliš veľa mŕtvol okolo tajomného mladíka

Ludia majú radi historky s tajomstvom. V tom sa ničím nelíšia tí žijúci v minulých storočiach od žijúcich v súčasnosti. Nečudo, že rozruch v celej Európe vzbudil prípad Gašpara Hausera. Mladík sa objavil na turíchny pondelok 28. mája 1828 na norimberskom trhu. Ihneď vzbudil pozornosť, pretože sa nevedel súvisle vyjadrovať, dorozumieť sa s ľuďmi. Každému ukazoval list, v ktorom stálo, že sa menuje Gašpar Hauser. Na liste stála adresa rotmajstra Fridricha z Wesenigu, ktorému mal byť doručený. Z textu vyplynulo, že Gašpar Hauser má byť prijatý do vojska. O tajomného mladíka sa v meste postaral starosta Binder, ktorý zistil, že Hauser prejavil neznalosť ľudských pomerov. Odmietal piť alkohol a jesť mäso. Pil iba mlieko a jedol chlieb. Starosta Binder po viacerých „magnetických experimentoch“ vydal vyhlásenie k obyvateľstvu Norimbergu. V ňom sa hovorilo, čo sa zistilo o mladíkovi. Podľa starostu a jeho tímu vyšlo najavo podozrenie, že neznámi páchatelia, nevedno z akých príčin, zajali mladíka a väznili ho dlhý čas v samoväzbe. Z toho vyplývala aj jeho dezorientácia, neznalosť pomerov, slabá slovná zásoba, no po choromyselnosti u mladíka niet ani stopy. Nevedno, kto vyslovil hypotézu, že Gašpar Hauser je korunným princom jedného z nemeckých štátov. Po tejto zvesti zavalili norimberský magistrát hromady listov, v ktorých sa hlásili svedkovia schopní odkryť tajomstvo a minulosť tohto mladíka. Prípad sa dostal

do rúk predsedu apelačného súdu v Ansbachu rytiera Anselma von Feuerbach, známeho kriminológa. Ten začal pátrať po mladíkovej minulosti a napokon vydal brožúrku, v ktorej tvrdil, že Gašpar Hauser je členom panovníckej rodiny v Badene. Zločinným spôsobom „bol odstránený, aby sa nedostal na trón“. V týchto súvislostiach autor brožúrky píše, že nevlastná Napoleonova dcéra Štefánia bola manželkou badenského veľkokniežaťa. Z manželstva sa narodili štyri dcéry a štyria synovia. Dievčatá boli zdravé, no synovia zomreli v útlom veku. Podľa kriminológa ich otrávil. Na okraj tohto Ovidius Faust konštatoval: „Toto otrávenie spáchala morganatická manželka brata panujúceho veľkokniežaťa. Posledného syna zo štyroch vraj poverenci nezavraždili, ale vymenili ho v noci s mŕtvolou istého mladého chlapca a mŕtvolu pochovali v rodinnej krypte vo Pforzheime. Skutočného princa odviezli na neznáme miesto, aby ním vydierali švagrinú panujúceho veľkokniežaťa.“ Uverejnené skutočnosti, pod ktoré sa podpísal kriminológ Anselm von Feuerbach, zdvihli ešte väčšiu vlnu záujmu o neznámeho a tajomného mladíka. Medzi ohlasmi, ktoré dostal apelačný súd a kriminológ, sa našiel aj list z Prešporka. Bol na ňom dátum 25. december 1829. Podpis bol nečitateľný, no autor listu žiadal, aby odpoveď z apelačného súdu poslali na adresu: Mestská fara u sv. Martina v Prešporku. Potom už nebolo ťažké zistiť, že list napísal Ján Samuel Müller, kňaz ostrihomského arcibiskupstva a dómsky kazateľ u sv. Martina. Ten prezradil kriminológovi určité skutočnosti zhodujúce sa s jeho poznatkami. Zaujímavé bolo zistenie, že Hauser poznal niektoré slovenské a maďarské slová (pestrá, pestúnka, moja bába a iné). Poznal aj jednu maďarskú vulgárnu nadávku, ktorú raz náhodou začul. Skrikoval tvár asi pri bolestnej spomienke

Anselm von Feuerbach

a vzdychol si: „To je strašné slovo!“ Hauser si spomenul aj na slovo „mesto“, čo bolo zaujímavé, lebo viaceré slovenské názvy obcí mali v názve „mesto“. Bádatelia po Hauserovej minulosti z toho vydedukovali, že ak pozná maďarské a slovenské slová, musel byť zatvorený niekde, kde sa používajú oba jazyky. K tomu hľadali mestá, v názve ktorých je slovo mesto. Prišli na to, že najpravdepodobnejšie ide o Dolné Nové Mesto, v súčasnosti nazvané Nové Mesto nad Váhom. Kriminológ rytier von Feuerbach odovzdal listy, ktoré písal dómsky farár Müller, kriminálnemu súdu v Ansbachu. Odtiaľ sa listy dostali na mestský súd v Norimbergu, aby sa obrátil na mestskú radu v Prešporku s prosbou vypočuť farára Müllera a ďalšie osoby, ktoré farár spomínal v listoch. Boli to barónka Marianna Majthényiová (rodená Bartakovitsová) a jej komorná Dalbonneová (neskoršie komorná u grófky Pálffyovej). Vraj komorná Dalbonneová varovala farára, aby sa do prípadu tajomného Hausera nemiešal, lebo by mohol prísť o život. Farár Müller v liste ďalej uvádzal, že sa ho raz pokúšali úkladne zavraždiť. Podľa farárovho

Dóm svätého Martina v Bratislave, 25. september 1825 pri korunovácii poslednej manželky kráľa Františka I.

názoru to bolo na príkaz evanjelického kňaza Wirtha. Malo to svoju logiku, pretože Müller konvertoval z evanjelickej viery na katolícku. Mestský kapitán predvolal na výsluch aj ďalšiu komornú, s ktorou určitý čas slúžili spolu s Dalbonneovou u grófký Pálffyovej. Komorná sa na výsluch nedostavila, údajne spáchala samovraždu skokom z poschodia domu U červeného vola v Prešporke. Avšak táto samovražda bola prvá zo série nevyjasnených úmrtí a osobných tragédií ľudí zaujímajúcich sa o Hauserov životný príbeh. Komorná Dalbonneová sa zbláznila a roky strávila v nemocnici sv. Rochusa v Budíne. Predseda apelačného súdu v Ansbachu a kriminológ rytier von Feuerbach, ktorý nazbieral veľa materiálov v prospech Hausera, sa vydal do Prešporka spolu s četníckym nadporučikom Jozefom Hickelom. Do mesta prišli koncom júla 1831, keď v Prešporke zúrila cholera. Tak museli istý čas zotrvať v karanténe. Na ceste naspäť sa tragickému osudu nevyhol rytier. Vraj počas obeda v meste Ochsenburg nad Mohanom kriminológa postihla mŕtvica a Hickel ho priviezol domov mŕtveho. Kriminológova rodina však tvrdila, že ich príbuzného otrávil a jed mu do jedla nasypal nadporučík Hickel. Vraj to urobil na príkaz tých kruhov, ktoré nechceli, aby pravda o Gašparovi Hauserovi vyšla najavo. Rytierovi príbuzní poukazovali na to, že nadporučík Hickel bol chudobným človekom, no odrazu sa stal majetným a zomrel roku 1862 ako četnícky major. Roku 1908 vyšiel o Hauserovi román známeho nemeckého spisovateľa Jakuba Wassermana. Len čo sa román dostal na knižný pult, spisovateľa zahrnuli stovky anonymných listov, v ktorých sa mu pisatelia vyhrážali smrťou a nadávali mu pre jeho židovský pôvod. Aj o ďalších bádateľoch, ktorí chceli objasniť Hauserov pôvod a osud, sa hovorilo, že ich prenasledovali, a viacerí sa stali obeťami vrážd. Náhle a z neznámych príčin zomrel aj kriminológov syn Eduard Otto Ferdinand von Pirch, poručík I. pruského gardového pluku, ktorý vedel po maďarsky a po slovensky a dlho sa zdržiaval na našom území, viackrát sa stretol s Hauserom a snažil sa vypátrať, či mládenec skutočne ovláda slovenský a maďarský jazyk. Aj on odišiel z tohto sveta nešťastne. Našli ho s rozbitou hlavou na poli... Údajne ho zhodil kôň zo sedla, čo bolo takmer vylúčené, lebo gardový vojak bol výborným jazdcom. Dómsky farár Ján

Samuel Müller sa zbláznil a zomrel následkom zápalu mozgu (inflammatio cerebri), ako je uvedené v matrike zomrelých. Rukou vraha alebo vrahov zomrel aj profesor G. F. Daummer. On spočiatku prichýlil Hausera k sebe. Roku 1832 a 1878 vydal o Hauserovi knihu a odvtedy nemal pokoj. Zavraždili ho roku 1878 ako osemdesiatročného starca. Vraha nikdy nenašli. V krypte pod dómom je miesto posledného odpočinku Ladislava Mérey de Kaposvár. O ňom sa nevie, či služobne alebo na vlastnú päsť sa vybral do Norimbergu, aby sa oboznámil s Hauserovým prípadom. Po návrate z Norimbergu náhle zomrel. Dvakrát bol spáchaný atentát aj na Gašpara Hausera. Prvý 17. októbra 1828. Útok sa skončil neúspechom. Druhému atentátu 14. decembra 1833 po troch dňoch od jeho spáchania Gašpar Hauser podľahol. Neznáma osoba Hausera napadla dýkou a zasiahla ho do pľúc a do okolia srdca. Na mieste vraždy pri artézskej studni v Ansbachu stojí pomník s týmto nápisom: „Hic occultus occulto occisus est XIV. dec. MDCCCXXIII.“ (Tu bol neznámy neznámym zavraždený dňa 14. dec. 1833.) Na náhrobku v ansbachskom cintoríne stojí: „His iacet Gasparus Hauser aensima sui temporis, ignota nativitas occulta mors MDCCCXXXIII.“ (Tu odpočíva Gašpar Hauser, záhada svojej doby, neznámeho pôvodu a tajomného usmrtenia 1833.) Strážnik cintorína rozprával, že neznáme osoby preliezli v noci plot a chceli Hauserovo telo vykopať. On ich však odohnal. Strážnik od mestskej rady žiadal posilu, čo mu na určitý čas odsúhlasili. Najčastejšie sa v minulosti ako Hauserov vrah spomína major Hennenhofer, pobočník veľkokniežata Karola. Bol to nemravný a surový človek schopný všetkého. Zomrel roku 1850. Pochovali ho na starom frieburskom cintoríne. Roku 1928 vyšiel v novinách Prager Tagblatte článok o Hauserovi a jeho vrahovi. Autorom článku bol Dr. F. V. Badener. Konštatoval, že na zadnej strane náhrobku susedného hrobu stálo napísane červenou farbou: Tu leží vrah Hausera. Roku 1927 to autor článku Dr. Badener videl na vlastné oči, keď navštívil toto pietne miesto. Zistiť pravdu, kto bol skutočne Gašpar Hauser, sa nikdy nepodarilo zistiť. Vraj pravda vyjde najavo až vtedy, keď sa verejnosť dostane k spisom, ktoré sa nachádzajú v niektorom maďarskom archíve.